

§ 48 Utforma en ceremoni för välsignelse för den som fått ändrad könstillhörighet

DAG SANDAHL:

Fru ordförande! Jag särskrev mig med en ambitionsnivå som låg lite över utskottets. Det här är svåra frågor. När vi bedriver teologi frågar vi alltid vad kyrkan har gjort i alla tider. På ett sätt är ju kyrkomötet en del i en kollektivperson, som för ett samtal århundraden igenom och så vitt jag förstår var frågan om könskorrigering det första beslutet som togs vid konciliet i Nicaea. Då var det 300-tal, men det är sådana ekumeniska koncilier vi hänger samman med. I krisfrågor går vi alltså tillbaka och frågar hur de tänkte där, varför kyrkan har sagt på det här viset och vad kyrkan sedan fortsättningsvis sagt i ämnet i andra kyrkor i ekumeniska sammanhang, men det gör inte utskottet och inte heller Läronämnden.

Jag ville ha med ett litet ord och det fick jag inte. Då surnade jag till och särskrev mig. Jag ville ha markeringen att det också finns teologiska frågor att ställa, inte bara psykologiska och socialpsykologiska. Jag tycker vi ska hålla teologin högt och på något sätt inte tänka att de som levde före oss var en samling idioter. De kanske begrep någonting, de också, med andra kunskaper som vi i alla fall behöver föra dialog med. Därför ett särskilt yttrande, men i övrigt gav jag upp.

GEORG LAGERBERG:

Ordförande! Jag har motionerat om att det borde finnas en ceremoni med välsignelse för dem som fått en ny könstillhörighet fastställd, motion 2015:42. Idén till motionen fick jag från Church of England som hade en liknande diskussion och beredelse i sin motsvarighet till vårt kyrkomöte, men mitt intresse för frågan hör kanske mer till mitt jobb. I den enhet där jag är chef har vi också Rättsliga rådets kansli. Rättsliga rådet är den myndighet som i alla fall än så länge fattar beslut om fastställande av ändrad könstillhörighet.

Vi ser hur den här gruppen är väldigt stark. Det är en enorm process de går igenom, men den är alltså väldigt utsatt. Förr var det kanske värre i och för sig. Det var väldigt många som upplevde en stark skam. Det kom äldre män som ofta hade väntat och burit på detta i hela sitt liv tills deras föräldrar hade avlidit. Då vågade de komma fram. Idag har vi en helt annan bild. Det kommer unga pojkar och flickor, ofta med brev från farmor och mormor som har sett detta hela deras liv och är glada att ha fått vara med om processen. Ibland ska de ha släktkalas efteråt.

Det är en fantastisk utveckling, men det är en blandad och splittrad bild. Det finns alltså mycket fördomar och okunskap. I en del invandrargrupper finns det fortfarande en skam som liknar den som de äldre männen förr mötte. Där tror jag kyrkan kan göra rätt mycket. Det kan bli en ny familj. De som stöts bort från sin egen familj kan vi välkomna, krama om och bjuda in. Så uppfattar även utskottet det i och för sig. Man pekar på vikten av att Svenska kyrkan kan möta dessa människor och ta hand om en sådan här situation, men i stället för en ceremoni vill man att det ska ges goda exempel på vår hemsida, på vårt intranät. Det är bra, jag välkomnar det också, men jag har svårt att se varför antingen eller.

Jag yrkar bifall till motion 2015:42. Jag tror ändå att ett vägledande material om hur en sådan ceremoni skulle kunna se ut skulle kunna vara ett värdefullt stöd för att kunna möta den här skamfylade gruppen på ett bra sätt. Tack.

ANNA EKSTRÖM:

Ordförande! En människa är i behov av livstolkande riter. Det skrev både Läronämnden och utskottet under på. Men utskottet hänvisar till att präster och diakoner själva i varje enskilt behov av denna välsignelse ska utföra den när den efterfrågas. Det är väl bra att Läronämnden och utskottet ser att denna välsignelse faktiskt har sin plats. Jag delar däremot inte bilden när man tolkar det som att motionen 2015:42 säger att man ska göra en fastställd ordning. Det finns inte i motionen, men på något sätt avslår man den för att man inte vill ha någon fastställd ordning. På samma sätt säger Läronämnden att en fastställd ordning kanske inte är det vi ska ha. Den åsikten delar jag. Men vi har ungefär 200 personer som årligen ansöker om att få en ändrad fastställd könstillhörighet. Det betyder, att det inte blir så ofta man får frågan om denna välsignelse. Det kan faktiskt komma att bli så att den blir så sällsynt, att någon kan få för sig att säga nej, nej, nej, nej, nej, en sådan välsignelse kan du inte få. Det går inte.

Därför är det så bra att utskottet och Läronämnden säger att det här behövs. Varför då inte ge kyrkostyrelsen uppdraget att utforma ett förslag till ceremoni och lägga det på intranät eller dela det så att det finns, inte något fastställt att ceremonin ska vara på ett visst sätt utan att ge en vägledning, så att den blir mer känd, inte minst för personal men också ett stöd för den enskilde, som ser att den här välsignelsen ju faktiskt går att få på det här sättet.

Bifall till motion 2015:42. Det hade varit gott om utskottet också hade kunnat hitta en anledning till ett bifall av denna. Tack.

ANDERS ROOS:

Ordförande! Ingenting i sakfrågan, i stället en undran. År 2003 anförde Läronämnden i ett ärende som handlade om barnvälsignelse och tacksägelse för barn samma yttrande som man nu lämnar ifrån sig som handlar om att utforma en särskild ceremoni för välsignelse av den som har fått ändrad könstillhörighet. Det är bra att Läronämnden har ett gott arkiv och kan söka i det, men på tolv år hade kanske Läronämnden kunnat säga något mer, något annat, något som handlade om den här frågan.

SONJA GRUNSELIUS:

Ordförande! Guds välsignelse vänder inte tillbaka. Guds välsignelse består. Jag är människa. Sedan självklart finns det självvårdande samtal och bön tillsammans i församlingen, men vi får aldrig tveka eller tvivla på Guds välsignelse och Guds kärlek. Det här gäller självklart även vid ändrad könstillhörighet.

Bifall till utskottet.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 102.